

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Directie Algemene Fiscale Politiek

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
2017-0000032647

Uw brieven (kenmerk)
160541u en 160541.01u

Datum 29 maart 2017
Betreft EU-voorstellen vennootschapsbelasting

Geachte voorzitter,

In reactie op de brieven van de voorzitter van de vaste commissie voor Financiën van 20 januari 2017 en 27 januari 2017 over de EU-voorstellen op het gebied van de vennootschapsbelasting¹ en in antwoord op de daarin door de fracties van de VVD en het CDA gestelde vragen, bericht ik u, mede namens de minister van Financiën, het volgende. Ik houd bij de beantwoording van de vragen zo veel mogelijk de volgorde van de vragen en opmerkingen aan waarin die zijn voorgelegd, met dien verstande dat gelijklopende of in elkaars verlengde liggende vragen tezamen zijn beantwoord. Hoewel dit niet expliciet in de brief van 20 januari jl. is aangegeven, maak ik uit de vragen van de fractie van het CDA in die brief op dat deze vragen betrekking hebben op het richtlijnvoorstel over hybride mismatches met derde landen (ATAD2).

Ik heb kennis genomen van uw brief met de subsidiariteitsbezwaren bij de EU-voorstellen op het gebied van de vennootschapsbelasting die op 15 december 2016 is verzonden aan de voorzitter van de Europese Commissie (de Commissie). Het kabinet beoordeelt de subsidiariteit van de voorstellen voor een gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (CCCTB) en voor een gemeenschappelijke heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (CCTB) ook als negatief. In tegenstelling tot uw Kamer beoordeelt het kabinet de subsidiariteit van het ATAD2-voorstel als positief. Over het laatstgenoemde voorstel is op 21 februari jl. een algemene oriëntatie (politiek akkoord) bereikt in de Ecofinraad.

Vragen betreffende verschillende richtlijnvoorstellen

De leden van de fractie van de VVD verzoeken het kabinet om reflectie op de vragen van de NOB, in een brief van 15 november 2016, over rechtsbescherming van belastingplichtigen in relatie tot een richtlijnvoorstel tot verbetering van

¹ Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende een gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (COM(2016) 683), voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende een gemeenschappelijke heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (COM(2016) 685) en voorstel voor een richtlijn van de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2016/1164 wat betreft hybride mismatches met derde landen (COM(2016) 687).

geschilbeslechting.² De NOB maakt zich zorgen over de motiveringseisen waaraan een belastingplichtige moet voldoen om aan te geven dat er sprake is van dubbele belasting. Hierbij gaat het met name om artikel 3, lid 3, onderdeel f, van dit richtlijnvoorstel dat aangeeft dat de belastingplichtige, indien verzocht door een lidstaat, gehouden is om specifieke aanvullende gegevens te verstrekken. De NOB merkt op dat zelfs niet de eis is gesteld dat deze aanvullende gegevens relevant dienen te zijn. Verder is de NOB van mening dat de motiveringseisen in artikel 3, lid 3, onderdelen c en e, te gedetailleerd zijn. De NOB pleit voor een aanzienlijk beperktere motiveringseis, die meer conform de regeling in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is. De genoemde motiveringseisen in het richtlijnvoorstel tot verbetering van geschilbeslechting zijn gebaseerd op artikel 5 van de herziene gedragscode voor een efficiënte toepassing van het Arbitrageverdrag uit 2009.³ Artikel 3, lid 3, onderdeel f, is letterlijk uit het Arbitrageverdrag overgenomen en kent een begrenzing. De lidstaten kunnen aanvullende vragen stellen tot twee maanden nadat de belastingplichtige de zaak van dubbele belasting heeft voorgelegd. Tot nu toe zijn er geen klachten uit de praktijk over deze eis vernomen. Verder zijn er in het voorstel extra rechtsbeschermingselementen opgenomen in het geval lidstaten het verzoek van de belastingplichtige weigeren omdat er te weinig informatie is aangeleverd. Zo stelt het voorstel dat de belastingplichtige tegen de afwijzing in beroep kan gaan op basis van nationaal geldende regelgeving. Verder biedt dit richtlijnvoorstel de belastingplichtige ook de mogelijkheid om arbitrage aan te vragen als het verzoek van een belastingplichtige slechts door één lidstaat wordt geweigerd. Het arbitragecomité buigt zich vervolgens over de vraag of het verzoek terecht is afgewezen of niet. Mocht het comité van oordeel zijn dat de lidstaat onterecht het verzoek tot een overlegprocedure heeft afgewezen, dan dient er alsnog een overlegprocedure te worden opgestart.

De leden van de fractie van de VVD vragen het kabinet of de richtlijnvoorstellen voor de CCTB, de CCCTB en ATAD2 kunnen worden aangehouden gelet op de verkiezing van de heer Trump tot de nieuwe president van de Verenigde Staten (VS) en een mogelijke belastinghervorming in de VS. Ook vragen de leden of de Commissie een open oog heeft voor de plannen van de nieuwe Amerikaanse president. Het Maltese voorzitterschap van de Raad van de EU gaat over de agendering van de voorstellen in Raadsverband. Tijdens de Ecofinraad van 21 februari jl. is een algemene oriëntatie (politiek akkoord) bereikt over ATAD2. Het CCTB-voorstel wordt vooralsnog alleen op Raadswerkgroepniveau besproken; het CCCTB-voorstel in het geheel nog niet. Het kabinet en de Commissie volgen de ontwikkelingen in de VS op de voet. Het kabinet is zich bewust dat een majeure belastinghervorming in de VS ook impact kan hebben op Nederland. Het kabinet ziet zich echter niet genoodzaakt om als gevolg van de ontwikkelingen in de VS de Nederlandse positie ten aanzien van de genoemde richtlijnvoorstellen, zoals deze in het BNC-fiche is neergelegd,⁴ te wijzigen.

De leden van de fractie van de VVD vragen het kabinet of onze nationale belastingwetgeving, inclusief jurisprudentie en belastingverdragen, kan worden

² Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende mechanismen ter beslechting van geschillen over dubbele belasting in de Europese Unie (COM(2016) 686).

³ Herziene gedragscode voor een efficiënte toepassing van het Verdrag ter afschaffing van dubbele belasting in geval van winstcorrecties tussen verbonden ondernemingen (PbEU 2009, C 322/1).

⁴ Kamerstukken II 2016/17, 34 604, nr. 4.

vervangen door de genoemde EU-richtlijnvoorstellen, zonder dat zulks leidt tot wezenlijke nadelen voor de werkgelegenheid en de schatkist van Nederland. Deze leden vragen het kabinet om een becijfering te maken van de mogelijk negatieve gevolgen voor de schatkist en voor de werkgelegenheid in Nederland. Daarnaast vragen de leden van de fractie van het CDA wat het kabinet van het idee vindt om door het Centraal Planbureau (CPB) een alternatieve assessment-studie te laten verrichten met realistischer aannames dan het door de Commissie uitgevoerde onderzoek.

Voor het ATAD2-voorstel heeft de Commissie geen impact assessment opgesteld. Wel heeft de Commissie een staff working document opgesteld dat nadere uitleg geeft bij het pakket. Dit staff working document is echter zeer summier en bevat geen cijfermatige onderbouwing van de effecten van het richtlijnvoorstel. Door het kabinet is in kaart gebracht wat de gevolgen van het ATAD2-voorstel voor de CV/BV-structuur zijn. Deze analyse is op 29 maart 2017 gepubliceerd.⁵ De gevolgen van het ATAD2-voorstel zijn in het BNC-fiche⁶ nader toegelicht. Voor het CCTB- en het CCCTB-voorstel is door de Commissie wel een impact assessment gedaan. Hier geldt echter dat de becijfering van de gevolgen voor de schatkist en de werkgelegenheid in Nederland sterk zal afhangen van de uiteindelijk gekozen variant op EU-niveau en de implementatie daarvan in alle lidstaten. Het CCTB-voorstel bevat nog vele keuzemogelijkheden, zoals verschillende vormen van renteaftrekbepalingen en behandeling van investeringen in speur- en ontwikkelingswerk. Daarnaast zijn op grond van het huidige voorstel alleen multinationals met een geconsolideerde omzet boven € 750 miljoen verplicht van de geharmoniseerde grondslag gebruik te maken. Vennootschappen die onder die grens vallen kunnen kiezen of zij van de nationale dan wel de geharmoniseerde grondslag gebruik maken. De Commissie merkt op dat door aannames over aanpassingen in tarieven en de verschillende interacties van effecten de gevolgen op lidstaatniveau niet nauwkeurig te schatten zijn. Het CPB heeft op dit moment geen alternatieve instrumenten voor een dergelijk assessment tot zijn beschikking, waardoor een mogelijk verzoek de komende tijd niet uitgevoerd kan worden. Daarnaast zijn dergelijke assessments, zeker waar het inschatten van het gedrag van andere landen een belangrijke rol speelt, tot op zekere hoogte altijd globaal en abstract.

De leden van de fractie van de VVD vragen of subsidiariteit passend en geboden lijkt en of de aanvaarding door Nederland van de richtlijnvoorstellen tot verlies van autonomie leidt bij de bepaling van de belastbare grondslag voor de vennootschapsbelasting. Vooropgesteld moet worden dat de Commissie de bevoegdheid heeft om nieuwe richtlijnvoorstellen te doen. Aanvaarding van de CCTB- en CCCTB-voorstellen door Nederland en de andere EU-lidstaten is vooralsnog niet aan de orde. Over het ATAD2-voorstel is op 21 februari jl. een algemene oriëntatie (politiek akkoord) bereikt in de Ecofinraad. Het kabinet heeft de subsidiariteit en de proportionaliteit van de voorstellen voor de CCCTB en de CCTB in het BNC-fiche als negatief beoordeeld. Het kabinet onderschrijft de doelen – versterking van de interne markt en het klimaat voor het bedrijfsleven binnen de EU en het aanpakken van belastingontwijking – die met deze voorstellen worden beoogd. De voorstellen dragen echter volgens het kabinet niet of nauwelijks bij aan het bereiken van deze doelen. Daarnaast ziet het kabinet de

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2017/03/27/besluit-op-wob-verzoek-over-cv-bv-structuren-en-informele-kapitaalrulings>.

⁶ Kamerstukken II 2016/17, 34 604, nr. 3.

noodzaak niet de winst op Europees niveau te consolideren en te herverdelen. De subsidiariteit en de proportionaliteit van het ATAD2-voorstel werden door het kabinet wel als positief beoordeeld. Bij het voorstel was sprake van het bestrijden van grensoverschrijdende belastingontwijking (waarbij gebruik wordt gemaakt van verschillen tussen belastingstelsels). Het kabinet was van mening dat hiervoor een gecoördineerde aanpak noodzakelijk was. Het kabinet beoordeelde de proportionaliteit positief, met een kanttekening. Als het doel was om fiscale voordelen via kunstmatige structuren door gebruikmaking van hybride mismatches volledig onmogelijk te maken, dan had een mondiale aanpak de voorkeur. Zolang bindende mondiale regels nog niet voorhanden zijn, kon een stap daar naartoe worden gezet door binnen Europa de effecten van hybride mismatches te neutraliseren alsmede tussen EU-lidstaten en derde landen.

**Directie Algemene Fiscale
Politiek**

Ons kenmerk
2017-0000032647

De leden van de fractie van de VVD vragen tevens of de C(C)CTB-richtlijnen er voor Nederland toe leiden dat het enige resterende fiscale instrument de hoogte van het tarief van de vennootschapsbelasting is. Daarnaast vragen zij of deze richtlijnvoorstellen genoeg flexibiliteit bieden om maatwerk overeenkomstig internationale OESO-standaarden te leveren bij de heffing van vennootschapsbelasting voor in Nederland gevestigde ondernemingen. In mijn brief aan de Tweede Kamer van 20 september 2016⁷ wordt opgemerkt dat diverse maatregelen tegen belastingontwijking die in internationaal verband zijn en worden genomen, garanderen dat de winstbelastinggrondslagen in verschillende landen steeds meer naar elkaar toegroeien. Ik noemde dat positief, omdat hierdoor gelijktijdig in alle EU-lidstaten en op een zoveel mogelijk eenvormige wijze verschillende vormen van belastingontwijking worden aangepakt en de eigen grondslag wordt beschermd. Tevens wordt in de brief van 20 september 2016 opgemerkt dat de fiscale vestigingsconcurrentie verschuift van 'grondslag' naar 'tarief'. Door het CCTB-voorstel worden de mogelijkheden voor lidstaten om hun eigen vennootschapsbelasting in te richten vergaand beperkt, terwijl lidstaten vrij blijven in de tariefstelling. De grondslag zal overigens verplicht zijn voor multinationals met een geconsolideerde omzet boven € 750 miljoen. Vennootschappen met een kleinere omzet kunnen, afhankelijk van de vormgeving van de nationale belastinggrondslag voor deze gevallen, nog van fiscale instrumenten die verband houden met deze (nationale) belastinggrondslag gebruik (blijven) maken. Zoals in het BNC-fiche voor het CCTB- en het CCCTB-voorstel wordt opgemerkt, is voor aanpassing van de geharmoniseerde grondslag steeds unanieme overeenstemming tussen de lidstaten vereist. Dit beperkt de flexibiliteit.

De leden van de fractie van de VVD vragen waarom de voorgestelde EU-richtlijnen – ik ga ervan uit dat hier in het bijzonder verwezen wordt naar het CCCTB-voorstel – met name de traditionele economieën in de EU bevoordelen en niet Nederland, omdat het accent voor de allocatie van winstbelasting ligt op omzet, arbeid en geïnvesteerd kapitaal. Ook vragen zij of de koers van Nederland om een kenniseconomie te willen zijn niet is vertaald in de richtlijnvoorstellen. Zoals in het BNC-fiche over het CCCTB-voorstel wordt opgemerkt, kan het kabinet zich niet vinden in de samenstelling van de verdeelsleutel die de Commissie voorstelt in het CCCTB-voorstel. De verdeelsleutel voor de geconsolideerde winst is namelijk zo vormgegeven dat lidstaten met een grote, conventionele industrie meer winst toebedeeld krijgen dan lidstaten met een grote dienstensector en veel innovatieve bedrijven. Dit komt doordat de factoren omzet, materiële vaste activa en arbeid

⁷ Kamerstukken II 2016/17, 25 087, nr. 130.

wel, maar bijvoorbeeld immateriële activa en financiële activa niet meegenomen worden in de verdeelsleutel. Dit pakt nadelig uit voor Nederland, doordat Nederland van oudsher een handelsland is met een grote dienstverleningssector. Ook pakt dit negatief uit voor op kennis gebaseerde economieën, zoals Nederland. Als zou worden aangesloten bij de OESO-richtlijnen voor verrekenprijzen, was dat anders geweest. De Commissie heeft de verdeelsleutel overgenomen van het CCCTB-voorstel uit 2011.⁸ Als argument waarom deze verdeelsleutel opnieuw is gebruikt, geeft de Commissie in de toelichting bij het CCCTB-voorstel (uit 2016) aan dat de bepalende factoren betrekking hebben op de plaats waar een vennootschap haar winsten maakt en daardoor beter tegen agressieve fiscale planningspraktijken bestand zijn dan de wijdverbreide verrekenprijsmethoden die voor de toerekening van winst worden gehanteerd. Het kabinet deelt deze opvatting niet.

**Directie Algemene Fiscale
Politiek**

Ons kenmerk
2017-0000032647

Vragen betreffende het ATAD2-voorstel

De leden van de fractie van het CDA vragen welke wijzigingen in de tekst van de ontwerprichtlijn (ATAD2) hebben plaatsgehad na het verschijnen op 25 oktober 2016. In de Ecofinraad van 21 februari jl. lag een compromisvoorstel over ATAD2 van het Maltese voorzitterschap voor dat op verschillende punten verschilde van het oorspronkelijke Commissievoorstel. Over dit compromisvoorstel is tijdens de Ecofinraad een algemene oriëntatie (politiek akkoord) bereikt. In het compromisvoorstel van het Maltese voorzitterschap werd een algemene implementatiedatum van 1 januari 2020 voorgesteld. In het oorspronkelijke Commissievoorstel was een implementatiedatum van 1 januari 2019 opgenomen. In het compromisvoorstel was ook een bepaling opgenomen waarin is vastgelegd dat een hybride entiteit onder bepaalde voorwaarden als inwoner van een lidstaat moet worden aangemerkt en het inkomen moet worden belast voor zover belastingheffing door die lidstaat of een andere jurisdictie niet plaatsvindt. Deze bepaling moet uiterlijk op 1 januari 2022 geïmplementeerd zijn, op uitdrukkelijk verzoek van Zweden en Estland die hadden aangegeven tijd nodig te hebben om hun wetgeving aan deze bepaling aan te passen. Ook was in het compromisvoorstel, in lijn met wat hierover in OESO-verband is afgesproken en in afwijking van het oorspronkelijke Commissievoorstel, vastgelegd dat betalingen door financiële handelaren (*financial traders*) in het kader van zogeheten hybride transfers niet onder de reikwijdte van de richtlijn vallen. Het richtlijnvoorstel waarover nu een akkoord is bereikt voorziet verder onder voorwaarden in een uitzondering voor kapitaalinstrumenten met een hybride karakter die worden aangehouden op basis van prudentiële regelgeving voor banken (*hybrid regulatory capital*). Deze uitzondering geldt tot 31 december 2022 (horizonbepaling). Uiterlijk op 1 januari 2022 zal de Commissie in het bijzonder de gevolgen van deze uitzondering evalueren. Nadat de juristen-linguïsten zich, zoals gebruikelijk, over de richtlijntekst hebben gebogen en de richtlijn is vertaald in de talen van de Unie, zal de richtlijn tijdens een volgende Raad voor formele adoptie aan de ministers worden voorgelegd.

De leden van de fractie van het CDA vragen of het kabinet zich bewust is van het feit dat de Eerste Kamer in meerderheid besloten heeft tot een subsidiariteitsvoorbehoud met betrekking tot het richtlijnvoorstel en of de regering hierop kan reageren voor de Ecofinvergadering van 27 januari 2017.

⁸ Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende een gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (CCCTB) (COM(2011) 121).

Het kabinet heeft kennis genomen van het subsidiariteitsvoorbehoud waartoe zowel een meerderheid van de Eerste Kamer als een meerderheid van de Tweede Kamer met betrekking tot het ATAD2-voorstel hebben besloten.⁹ De Tweede Kamer heeft echter ook de moties-Merkies c.s.¹⁰ aangenomen, waarin de Tweede Kamer de regering verzoekt in Europees verband niet te pleiten voor langdurig uitstel van de voorgestelde implementatiedatum (motie aangenomen op 1 december 2016) respectievelijk de regering verzoekt in Europees verband in te stemmen met de voorgestelde implementatiedatum van 2019 (motie aangenomen op 14 februari 2017). Met het oog op de moties-Merkies c.s. heeft het kabinet ingestemd met het ATAD2-voorstel. Helaas is het niet gelukt uw Kamer vóór 27 januari jl. over de Nederlandse standpuntbepaling te informeren.

De leden van de fractie van het CDA vragen of het kabinet bekend is dat in bepaalde gevallen de situatie zich voor kan doen dat een aftrek van rente en royalty's aan een Nederlandse BV in Frankrijk wordt geweigerd. Deze leden vragen of het kabinet bereid is om op dit punt duidelijke afspraken te maken in de Ecofinraad zodat die situatie zich niet voordoet. Ook vragen deze leden of het niet beter is, wanneer het Nederlandse kabinet het standpunt van de Duitse Bundestag overneemt dat de inhoud van de richtlijn volledig in lijn moet zijn met actiepunt 2 van het BEPS-project van de OESO met een uitgestelde invoeringsdatum op 1 januari 2024 voor alle lidstaten. Tot slot vragen de leden van de fractie van het CDA of het kabinet de opvatting deelt dat bij een latere invoeringsdatum de plannen van de nieuwe Amerikaanse regering kunnen worden afgewacht en dat deze waarschijnlijk minder aanleiding zouden geven tot hybride mismatches met Europese landen. Op grond van de ATAD2-richtlijn moet aftrek van een betaling worden geweigerd in geval er sprake is van een zogenoemde *imported mismatch*. Dit is het geval indien een betaling direct of indirect wordt gebruikt ter financiering van uitgaven die leiden tot een hybride mismatch-situatie. Er moet daarbij wel sprake zijn van transacties tussen verbonden lichamen of een opgezette structuur en van een situatie waarin geen van de betrokken jurisdicties de gevolgen van de hybride mismatch al heeft geneutraliseerd. Door toepassing van deze regel moet Frankrijk aftrek weigeren op betalingen aan een Nederlandse BV, als – kort gezegd – die betalingen verband houden met betalingen van die Nederlandse BV (bijvoorbeeld aan een CV) die leiden tot een mismatch-situatie. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het lidstaten en derde landen vrij staat om op basis van nationale wetgeving in dezelfde situaties ook zonder dat de richtlijn van toepassing is geworden (dus ook nu al) aftrek van een betaling te weigeren. Omdat het kabinet de bevoegdheid om ook zonder een Europese richtlijn door middel van nationale wetgeving regels hierover vast te stellen niet wenst te betwisten – dit betreft de soevereiniteit van de lidstaten – heeft Nederland op dit punt niet aangedrongen (in Europees verband) op afspraken. Bovendien is de mogelijkheid om ook in het geschetste geval aftrek van een betaling te weigeren in lijn met de uitkomsten van actiepunt 2 van het BEPS-project van de OESO. Tijdens de onderhandelingen over de ATAD2-richtlijn zijn de uitkomsten van actiepunt 2 voor Nederland en de andere lidstaten leidend geweest bij eventuele aanpassingen die aan het oorspronkelijke Commissievoorstel zijn aangebracht, overeenkomstig de verklaring die de Raad in juni 2016 had aangenomen en

⁹ De Tweede Kamer heeft hiertoe de motie-Harbers c.s. aangenomen waarin de Tweede Kamer uitspreekt een 'gele kaart' te trekken voor het ATAD2-voorstel (Kamerstukken 2016/17, 34 620, nr. 3).

¹⁰ Kamerstukken II 2016/17, 34 604, nr. 9, en Kamerstukken II 2016/17, 21 501-07, nr. 1415.

waarin de Raad de noodzaak onderstreepte om te voorzien in regels die consistent zijn en niet minder effectief dan de regels die in het BEPS-rapport van de OESO over actiepunten 2 waren voorgesteld. Overeenkomstig de op 1 december 2016 aangenomen motie-Merkies c.s. is door Nederland in de Ecofinraad niet gepleit voor langdurig uitstel van de implementatiedatum tot 1 januari 2024.¹¹ Wel zijn de andere lidstaten erop gewezen dat landen, zoals de VS, voldoende de kans zou moeten worden geboden om de nationale wetgeving aan te passen om hun belastingclaim in lijn met het beginsel dat winsten moeten worden belast waar waarde wordt gecreëerd te kunnen effectueren, alvorens de EU-lidstaat die winst belast (of althans aftrek weigert). Er is nog te weinig zicht op de concrete belastingplannen van de nieuwe Amerikaanse regering om daar een oordeel over te geven.

Vragen betreffende de CCTB- en CCCTB-voorstellen

Met betrekking tot de richtlijnvoorstellen van de Commissie voor de CCTB en de CCCTB vragen de leden van de fractie van het CDA welke strategie het kabinet voert voor het vervolgtraject, nu te weinig nationale parlementen een subsidiariteitsvoorbehoud hebben gemaakt voor een zogenoemde 'gele kaart-procedure'. Het is aan het voorzitterschap van de Raad om de richtlijnvoorstellen al dan niet te agenderen voor bespreking in Raadsverband. Het CCTB-voorstel wordt voortsnog alleen op Raadswerkgroepniveau besproken. Het CCCTB-voorstel zal mogelijk pas worden besproken, wanneer de besprekingen over de CCTB zijn afgerond. Nederland neemt aan de besprekingen deel aan de hand van de inzet zoals die in het BNC-fiche is verwoord en stelt zich daarbij kritisch op. Nederland heeft duidelijk gemaakt dat zowel het kabinet als beide Kamers de subsidiariteit en de proportionaliteit van deze richtlijnvoorstellen als negatief beoordelen.

De leden van de fractie van het CDA vragen wat het kabinet bedoelt met de opmerking "het is mogelijk dat, indien geen unanieme overeenstemming kan worden bereikt tussen alle lidstaten van de EU, een kleinere groep lidstaten op basis van versterkte samenwerking mogelijk wel probeert overeenstemming over de Commissievoorstellen te bereiken", of hier wordt bedoeld op een bredere vorm van politieke en economische samenwerking tussen de landen waarvan de parlementen geen soevereiniteitsvoorbehoud hebben gemaakt of dat hier wordt bedoeld op een procedure, zoals bij de Financial Transaction Tax (FTT). Met genoemde zin uit het BNC-fiche wordt bedoeld dat minimaal negen lidstaten binnen de juridische kaders van de EU en met gebruik van de EU-instellingen met betrekking tot deze richtlijnvoorstellen met elkaar kunnen samenwerken in het kader van nauwere samenwerking (ook wel versterkte samenwerking genoemd). Nauwere samenwerking wordt inderdaad ook toegepast bij de FTT.

De leden van de fractie van het CDA vragen of het kabinet een uitgebreide vergelijking kan maken tussen de CCCTB en het Nederlandse stelsel van winstbepaling en vragen tevens of de vergelijking die de NOB in haar commentaar van 15 november 2016 heeft gemaakt, volledig is. De consolidatie, die in 2011 deel uitmaakte van een overkoepelend voorstel, is nu losgekoppeld van de gemeenschappelijke heffingsgrondslag en in een apart CCCTB-voorstel

¹¹ Hierover is de Tweede Kamer geïnformeerd bij brief van 14 december 2016 (Kamerstukken II 2016/17, 21 501-07, nr. 1407).

ondergebracht. De winstbepaling, waar deze leden aan refereren, is nu ondergebracht in het CCTB-voorstel. Het CCTB-voorstel is beperkt tot het vaststellen van de regels voor een gemeenschappelijke heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting, zoals de wijze waarop de winst wordt berekend, het voorkomen van misbruik en de grensoverschrijdende dimensie van het voorgestelde systeem. Het CCTB-voorstel introduceert naast de bestaande Nederlandse systematiek voor het belasten van winst in de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting een nieuw systeem voor het belasten van winst. Ondernemingen die nu zijn onderworpen aan de vennootschapsbelasting, zullen verplicht (bij een totale geconsolideerde groepsopbrengst van meer dan € 750 miljoen) of optioneel (bij een lagere groepsopbrengst) onderworpen worden aan de regels uit het CCTB-voorstel. Het kabinet heeft in het BNC-fiche aan de hand van een aantal concrete maatregelen toegelicht dat de CCTB afwijkt van de huidige Nederlandse systematiek van de vennootschapsbelasting. De vergelijking van de NOB die het kabinet grotendeels onderschrijft, onderschrijft dat beeld. De winstbepaling die volgt uit de CCTB wijkt op veel punten af van de huidige Nederlandse systematiek van de vennootschapsbelasting. Het CCTB-voorstel wordt op dit moment in Raadsverband besproken en het is naar verwachting erg lastig om alle lidstaten achter een akkoord over het CCTB-voorstel te krijgen. Als gevolg van deze besprekingen zou het voorstel nog ingrijpend kunnen wijzigen, als het al tot een akkoord komt. Bovendien zou het – indien toch een akkoord zou worden bereikt – vele jaren duren om die nieuwe systematiek in de praktijk te laten uitkristalliseren. Het is daarom onmogelijk om op dit moment een uitgebreide en volledige vergelijking te maken tussen de winstbepaling op basis van het CCTB-voorstel en het Nederlandse stelsel van winstbepaling.

**Directie Algemene Fiscale
Politiek**

Ons kenmerk
2017-0000032647

De leden van de fractie van het CDA vragen tevens of het kabinet de zorg deelt dat de wijze waarop de jaarwinst wordt bepaald onder het CCTB-voorstel aanleiding geeft tot grote rechtsonzekerheid. Voor het bepalen van de jaarwinst voor de toepassing van zowel de inkomstenbelasting als de vennootschapsbelasting, geldt in Nederland het beginsel van goed koopmansgebruik. Het beginsel van goed koopmansgebruik dat vaststelt in welk jaar het gedeelte van de totaalwinst van een onderneming in aanmerking moet worden genomen, is vastgelegd in de wet en geldt voor zowel de inkomstenbelasting als de vennootschapsbelasting. Hoewel de wet slechts voorziet in een open norm (met enkele wettelijke afwijkingen) is het beginsel van goed koopmansgebruik voornamelijk in de jurisprudentie nader uitgewerkt. Op dit moment is het nog onduidelijk hoe bepaalde begrippen, die niet nader zijn omschreven in het voorstel van de Commissie, zullen worden ingevuld. Dit zorgt voor onzekerheid voor zowel de lidstaten als het bedrijfsleven.

Daarnaast vragen deze leden of het kabinet het eens is met de opvatting dat bepaalde regelingen uit de Nederlandse vennootschapsbelasting ontbreken in het CCTB-voorstel. In de ogen van het kabinet wijkt het CCTB-voorstel te zeer af van de huidige Nederlandse systematiek van de vennootschapsbelasting. Het kabinet is dan ook geen voorstander van het huidige CCTB-voorstel. Daarnaast ontbreken in het CCTB-voorstel ook elementen die in de Nederlandse vennootschapsbelasting wel tot uitdrukking komen, zoals de door deze leden genoemde regels ten aanzien van fusies en splitsingen.

De leden van de fractie van het CDA vragen of artikel 1, lid 2, van het CCTB-voorstel inhoudt dat een belastingplichtige die is onderworpen aan de CCTB, ten aanzien van elk leerstuk waarover iets is opgemerkt in het richtlijnvoorstel, niet gehouden is aan of geen beroep kan doen op aanvullende bepalingen in de nationale wetgeving met betrekking tot hetzelfde leerstuk. Deze leden vragen ook of de passage "nationaal vennootschapsbelastingrecht: de wet van een lidstaat die voorziet in een van de in bijlage II genoemde belastingen" in artikel 4, onderdeel 33, van het CCTB-voorstel zich beperkt tot wetgeving of zich ook uitstrekt tot nationaal beleid en jurisprudentie. In het geval van Nederland gaat het in beginsel om de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Wet Vpb 1969). Bij de uitleg van de Wet Vpb 1969 zijn de daarmee verband houdende wetten (zoals de Wet inkomstenbelasting 2001), het daarop gebaseerde beleid en de daarop gebaseerde jurisprudentie van belang. Het CCTB-voorstel introduceert naast de bestaande Nederlandse systematiek voor het belasten van winst in de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting een nieuw systeem voor het belasten van winst. Het kabinet begrijpt het CCTB-voorstel zo dat dit nieuwe systeem in beginsel niet gelijktijdig op een belastingplichtige van toepassing kan zijn met andere systemen van belastingheffing op winst zoals de inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting. Indien een belastingplichtige, al dan niet als gevolg van de eigen keuze, onderworpen zou worden aan de CCTB, gelden de regels zoals we die kennen in de vennootschapsbelasting en de inkomstenbelasting in beginsel niet voor die belastingplichtige.

De leden van de fractie van het CDA vragen naar de mogelijkheid tot uitstel van betaling bij de exitheffing. Met deze leden constateert het kabinet dat een dergelijke regeling in het CCTB-voorstel ontbreekt. Het kabinet is van mening dat de mogelijkheid tot uitstel van betaling wenselijk is bij een exitheffing. Een dergelijke regeling zou naar de mening van het kabinet dan ook passen in de CCTB-richtlijn. Denkbaar is dat de regeling nu in strijd komt met de uitspraak van het Hof van Justitie van de EU inzake National Grid Indus.¹² Aangezien het een richtlijnvoorstel betreft, zullen er op dit punt wellicht aanpassingen volgen, temeer omdat de Richtlijn anti-belastingontwijking (ATAD)¹³ eveneens voorziet in een exitheffing waarbij de mogelijkheid tot uitstel van betaling bestaat.

De leden van de fractie van het CDA vragen naar de uitwerking van artikel 42 van het CCTB-voorstel. Op basis van dit artikel mag een belastingplichtige verliezen van dochterondernemingen of vaste inrichtingen ten laste van het resultaat brengen ingeval de belastingplichtige winstgenererend is. In een aantal gevallen wordt deze overdracht van verliezen teruggedragen. Dit is kortweg het geval wanneer de betreffende dochteronderneming of vaste inrichting wederom winstgenererend wordt, dan wel nadat onder andere een termijn van vijf jaar is verstreken. Aangezien de regeling bij een verlieslatende dochtervennootschap of vaste inrichting aangrijpt, kan de regeling worden aangemerkt als een tijdelijke overdracht van verliezen die per entiteit plaatsvindt.

De leden van de fractie van het CDA vragen wat er wordt bedoeld met het onderscheid tussen de term 'direct kwalificerende dochterondernemingen' zoals

¹² Zaak C-371/10.

¹³ Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingpraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt (PbEU 2016, L 193/1).

opgenomen in artikel 42, lid 1, van het CCTB-voorstel en de term 'kwalificerende dochterondernemingen', zoals opgenomen in artikel 42, leden 2 tot en met 4, van het CCTB-voorstel. Het is op dit moment nog niet duidelijk of dit onderscheid bewust is aangebracht. Naar het zich laat aanzien zal het richtlijnvoorstel op dergelijke onduidelijkheden nog moeten worden aangepast dan wel verduidelijkt.

**Directie Algemene Fiscale
Politiek**

Ons kenmerk
2017-0000032647

De leden van de fractie van het CDA vragen of het kabinet de mening van deze leden deelt dat het CCTB-voorstel volstrekt onvoldragen is. Het kabinet is van mening dat nog veel onderdelen van het CCTB-voorstel verduidelijkt en uitgewerkt zullen moeten worden. Daarbij moet worden voorkomen dat het nieuwe CCTB-systeem leidt tot nieuwe mogelijkheden voor belastingontwijking. Wanneer de richtlijn is vastgesteld, zal voor iedere aanpassing van het systeem in de toekomst namelijk steeds unanieme overeenstemming tussen de lidstaten vereist zijn.

Hoogachtend,
de staatssecretaris van Financiën,
mede namens de minister van Financiën,

Eric Wiebes